

Instytut Pamięci Narodowej - Opole

<https://opole.ipn.gov.pl/opo/aktualnosci/249006,Przerwane-losy-Z-Kresow-Wschodnich-na-Slask-zaprasza-my-na-ogolnopolska-konferenc.html>
17.10.2026, 00:39

„Przerwane losy... Z Kresów Wschodnich na Śląsk” – zapraszamy na ogólnopolską konferencję naukową!

Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Opolu oraz Instytut Śląski zapraszają na ogólnopolską konferencję naukową „Przerwane losy... Z Kresów Wschodnich na Śląsk”, pierwsze sympozjum z cyklu „Dziedzictwo Kresów Wschodnich”. Konferencja odbędzie się w dniach 22-23 października 2026 r. w Instytucie Śląskim przy ulicy Piastowskiej 17 w sali 201.

[Kresy Polacy na Kresach Ziemię Odzyskane](#)

22.10.2026

Konferencja będzie poświęcona losom Polaków przesiedlonych z Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej na Śląsk po zakończeniu II wojny światowej. To okazja do pogłębionej refleksji nad doświadczeniem przymusowych migracji, utratą rodzinnych stron, budowaniem nowej tożsamości oraz zachowaniem pamięci o kresowym dziedzictwie w kolejnych pokoleniach.

Co znajdzie się w programie konferencji?

- Losy przesiedleńców i ich osobiste doświadczenia – referaty poświęcone biografiom Kresowian, traumie przesiedlenia, wspomnieniom i relacjom świadków historii, a także drogom, które prowadziły z dawnych ziem wschodnich na Śląsk.
- Historia, kultura i tożsamość – wystąpienia dotyczące m.in. losów lwowskich harcerzy, działalności naukowej i artystycznej osób przybyłych z Kresów, dziedzictwa religijnego oraz doświadczeń przesiedleńców w nowym miejscu zamieszkania.
- Pamięć o Kresach i jej współczesne formy – prezentacje poświęcone działalności instytucji kultury, muzeów, archiwów i organizacji społecznych, które dokumentują i upamiętniają historię Kresowian oraz ich wkład w dziedzictwo Śląska.
- Wystawa i wydarzenia towarzyszące – 22 października odbędzie się otwarcie wystawy „Z Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej na Ziemię Zachodnie i Północne”. Zaplanowano również pokaz filmu „Wielkie Galicjanki” oraz spotkanie z reżyserem Piotrem Szalszą.
- Warsztaty dla nauczycieli – propozycje edukacyjne dotyczące dziedzictwa kresowego, odkrywania historii rodzinnych oraz pracy z domowymi archiwami.

W konferencji wezmą udział badacze reprezentujący liczne ośrodki naukowe i instytucje z Polski, prezentując wyniki badań z zakresu historii, socjologii, kulturoznawstwa i innych dziedzin. Wystąpienia będą okazją do wymiany doświadczeń i dyskusji nad znaczeniem pamięci o Kresach Wschodnich w historii i tożsamości współczesnego Śląska.

Szczegółowy program ogólnopolskiej konferencji naukowej „Przerwane losy... Z Kresów Wschodnich na Śląsk”

Z cyklu „Dziedzictwo Kresów Wschodnich”

Termin: 22-23 października 2026 r.

Miejsce obrad: Instytut Śląski, ul. Piastowska 17, 45-082 Opole

Organizatorzy: Delegatura Instytutu Pamięci Narodowej w Opolu oraz Instytut Śląski

22 października 2026 r. (czwartek)

10.00-10.15 - Powitanie uczestników

Sesja 1 - 10.15-11.30

- Prowadzenie: dr hab. Joanna Lusek
- 10.15 - prof. Jerzy Hickiewicz, dr Piotr Rataj, dr Przemysław Sadłowski, Pracownia Historyczna Stowarzyszenia Elektryków Polskich - Dzieje prof. Tadeusza Malarskiego jako przykład przesiedlenia pracownika naukowego
- 10.30 - dr Ludmiła Małgorzata Sobolewska, badacz niezależny - Zbigniew Nietyksza - przesiedlenie ze Zdołbunowa. Droga dziennikarza od korespondenta „Służby Polsce” do pracy redakcyjnej w Instytucie Śląskim w Opolu
- 10.45 - dr Ksawery Jasiak, Delegatura IPN w Opolu - Batiar ze Lwowa na Ziemiach Odzyskanych. Losy „Felka” - Władysława Załogowicza, harcerza, żołnierza podziemia niepodległościowego i kombatanta (1922-2017)
- 11.00 - dr Magdalena Mikrut-Majeranek, Uniwersytet Śląski w Katowicach, Wydział Humanistyczny - Kresowanie w teatralnym życiu Górnego Śląska. Od Lwowa do Katowic, Bytomia i Gliwic
- 11.15 - mgr Tomasz Śmiałek, badacz niezależny - Losy lwowskich harcerzy. Dwa życiorysy - Zygmunt Kleszczyński i Marian Rosen (Różewicz)
- 11.30-11.45 - Dyskusja
- 11.45-12.00 - Przerwa kawowa

Otwarcie wystawy „Z Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej na Ziemie Zachodnie i Północne” - 12.00-12.15

- Słowo wprowadzające: Krystian Chrobak, Delegatura IPN w Opolu.

Sesja 2 - 12.15-13.30

- Prowadzenie: mgr Joanna Siek
- 12.15 - dr Kinga Fink, Uniwersytet Rzeszowski, Wydział Muzyki - Przerwana ciągłość. Lwowskie korzenie i śląskie losy Wojciecha Kilara
- 12.30 - mgr Bartosz Janczak, Delegatura IPN w Opolu - Z Lwowa do Opolu. Doświadczenie przesiedlenia z relacji Krystyny Dobosiewicz
- 12.45 - dr Anna Kasperek, badaczka niezależna - Od Lwowa do Śląska. Doświadczenie utraty i budowania nowej tożsamości w twórczości Jana Brzozy
- 13.00 - dr Bartosz Janczak, Oddział IPN w Łodzi - Inwigilacja żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych zamieszkujących na terenach powiatów kluczborskiego i namysłowskiego w ramach rozpracowania obiektowego „Zachód” (1949-1953)
- 13.15 - dr Tomasz Bugaj, Uniwersytet Śląski, Wydział Humanistyczny - Od Kresów Wschodnich do Dolnego Śląska. Fryderyk Złotnicki wobec przesiedleń, działalności religijnej i represji komunistycznych
- 13.30-13.45 - Dyskusja
- 13.45-14.45 - Przerwa obiadowa

Sesja 3 - 14.45-16.00

- Prowadzenie: dr hab. Joanna Lusek

- 14.45 – dr Paweł Gługła, badacz niezależny – „Prawdziwa wędrówka ludów”. Z Kresów Wschodnich na Dolny Śląsk. Wybrana problematyka wspomnieniowa Kresowian
- 15.00 – dr Barbara Włochowicz, IDN Wiedza Instytut Doskonalenia Zawodowego w Katowicach – Historia Polaków wysiedlonych z Kresów Południowo-Wschodnich w Mikulczycach
- 15.15 – ks. dr hab. Grzegorz Sokołowski, Archiwum Archidiecezjalne we Wrocławiu – Na nowej ziemi. Dziedzictwo kresowe w relacjach przesiedleńców osiadłych na Śląsku w świetle wspomnień z 1970 r.
- 15.30 – ks. mgr Piotr Kaczmarek, Akademia Katolicka we Wrocławiu – Kresy Wschodnie we wspomnieniach i aktywności Księdza Infułata Stanisława Turkowskiego (1919-2010)
- 15.45 – dr Krzysztof Kleszcz, Instytut Śląski – Ukraińcy, sowieci i Niemcy we wspomnieniach opolskich Kresowian
- 16.00-16.15 – Dyskusja

Wydarzenie towarzyszące – 16.30 -19.00

- Pokaz filmu „Wielkie Galicjanki” oraz spotkanie z reżyserem Piotrem Szalszą.
- Prowadzenie: dr hab. Joanna Lusek.

23 października 2026 r. (piątek)

Sesja 1 – 9.00-10.30

- Prowadzenie: mgr Joanna Siek
- 9.00 – dr Elżbieta s. Monika Albinia, Oddział IPN w Warszawie – Fuks czy cierniowe ścieżki? Przerwane biografie Lwowianek ze Zgromadzenia Sióstr Opatrzności Bożej
- 9.15 – dr Piotr Stefaniak, Dom Polski Budapeszt – Wypędzenie najstarszego kresowego klasztoru mniszek. Opactwo benedyktynek łańskich we Lwowie
- 9.30 – dr Mieczysław Kopeć, badacz niezależny – Z Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej na Dolny Śląsk w świetle wspomnień Leonili Dobrowolskiej
- 9.45 – dr hab. Joanna Lusek, Delegatura IPN w Opolu – Dać nowy początek... Fundacje Zgromadzenia Sióstr Niepokalanego Poczęcia NMP na Dolnym Śląsku w latach wczesnego powojnia
- 10.00 – dr Karol Kubicki, badacz niezależny – Zasób Archiwum Arcybiskupa Eugeniusza Baziaka w Krakowie jako baza źródłowa do dziejów Kresowian na Śląsku Opolskim
- 10.15 – mgr Magdalena Cyprys, Uniwersytet Opolski, Wydział Teologiczny – Przeniesione sacrum. Wizerunki maryjne przewiezione z Kresów Wschodnich na Śląsk po 1945 roku jako nośniki pamięci, tożsamości i ciągłości religijnej
- 10.30-10.45 – Dyskusja
- 10.45-11.00 – Przerwa kawowa

Sesja 2 – 11.00-12.15

- Prowadzenie: dr hab. Joanna Lusek
- 11.00 – dr hab., prof. UO Teresa Sołdra-Gwiżdż, Uniwersytet Opolski, Wydział Nauk Społecznych – Trauma przesiedlenia i trauma osiedlenia przesiedleńców z Kresów Wschodnich II Rzeczypospolitej w świetle socjologicznych badań empirycznych
- 11.15 – dr Ruslana Martseniuk, Centrum Dialogu im. Juliusza Mieroszewskiego – Drugie zwierciadło. Losy przesiedleńców z Kresów Wschodnich na Śląsk w świetle ukraińskiej historiografii i źródeł sowieckich
- 11.30 – prof. dr hab. Wasyl Hułaj, Uniwersytet Narodowy Politechnika Lwowska – Represyjny

charakter przesiedlenia Polaków z Ukrainy Zachodniej do Polski w latach 1944-1946 we współczesnej historiografii ukraińskiej

- 11.45 - dr Aleksandra Starczewska-Wojnar, Polskie Towarzystwo Historyczne, Oddział w Opolu - Dokumentacja personalna w badaniu biografii Kresowiaków na przykładzie życiorysu Eugeniusza Sobotkiewicza z Kołomyi
- 12.00 - dr hab., prof. UJ Olgierd Grott, Uniwersytet Jagielloński, Muzeum AK w Krakowie - Prof. Jerzy Węgierski i jego teki w zbiorach Muzeum Armii Krajowej im. gen. Emila Fieldorfa „Nila” w Krakowie
- 12.15-12.30 - Dyskusja
- 12.30-12.45 - Przerwa kawowa

Sesja 3 - 12.45-14.15

- Prowadzenie: dr hab. Joanna Lusek
- 12.45 - mgr Bogdan Kasprowicz, Instytut Lwowski, Fundacja Ochrony Dziedzictwa Kulturowego Kresów Wschodnich - Galicja w XIX w. - obraz polskiej nędzy czy polski lider nowoczesności i postępu
- 13.00 - dr Jan Walczak, Państwowa Akademia Nauk Stosowanych w Głogowie - Międzypokoleniowe upamiętnianie dziedzictwa kresowego na przykładzie Stowarzyszenia Głogowska Edukacja Kresowa
- 13.15 - mgr Agata Bandurska, Delegatura IPN w Opolu - „Dziś tu jestem, więc mówią że ja stąd” - tematyka i formy upamiętnień Kresowiaków na Śląsku na wybranych przykładach
- 13.30 - mgr Magdalena Górniak-Bardzik, Muzeum Wsi Opolskiej - „Rodem z Kresów. Historie osobiste”. Upamiętnienie przesiedleń Polaków z Kresów II RP na Śląsk Opolski w wybranych projektach Muzeum Wsi Opolskiej
- 13.45 - mgr Dawid Buczkowski, mgr Krzysztof Mazur, Oddział IPN w Poznaniu, Punkt Zamiejscowy w Zielonej Górze - Pomniki czy muzea? Kresowa pamięć w symbolach. Analiza krytyczna na bazie wybranych przykładów z województwa lubuskiego
- 14.00 - mgr Joanna Siek, Uniwersytet Opolski, Wydział Nauk Społecznych, Instytut Śląski - Rola instytucji kultury w upamiętnianiu dziedzictwa kresowego na przykładzie działalności Instytutu Śląskiego
- 14.15-15.15 - Dyskusja, podsumowanie i zakończenie konferencji

Wydarzenia towarzyszące

Warsztaty dla nauczycieli

- 15.30 - mgr Joanna Siek, Instytut Śląski - „Opowiem Ci o Kresach” - dziedzictwo kresowe na Śląsku. IV edycja konkursu. Wystawa prac konkursowych z lat 2023-2025
- 15.40 - mgr Jolanta Ilnicka, Instytut Śląski - Historia w domowej szufladzie ukryta. Warsztaty odkrywania rodzinnych historii i domowego archiwizowania
- 16.25 - dr Ewelina Policińska, Opolskie Centrum Edukacji - Mapy w barszczu

Zachęcamy do zapoznania się z harmonogramem wystąpień i wydarzeń towarzyszących.

Serdecznie zapraszamy do udziału wszystkich zainteresowanych historią, dziedzictwem Kresów Wschodnich oraz dziejami powojennego Śląska!

[Poprzedni Strona](#)

Opole

Opole

Kresy

Zaproszenie

PRZESIEDLENIE LUDNOŚCI Z KRESÓW WSCHODNICH.
Przesiedleńcy z Sambora w punkcie przeładunkowym w Ligocie k. Katowic,
28 czerwca 1945 r. Źródło: Fototeka Śląska Muzeum Wsi Opolskiej, sygn. 2333.

22–23
października
2026 r.

Ogólnopolska konferencja naukowa

Przerwane losy... Z Kresów Wschodnich na Śląsk

Dziedzictwo Kresów Wschodnich

Instytut Śląski, sala 201, ul. Piastowska 17, 45-082 Opole
sala 201

www.instytutslaski.pl

www.opole.ipn.gov.pl

 INSTYTUT ŚLĄSKI

**INSTYTUT PAMIĘCI
NARODOWEJ**
Delegatura w Opole

„Przerwane losy... Z Kresów Wschodnich na Śląsk” - zapraszamy na ogólnopolską konferencję naukową!